KURSKATALOG

Förvaltningshögskolans uppdragsutbildningar

GÖTEBORGS UNIVERSITET

INNEHÅLL

Välkommen att vidareutbilda dig hos oss! 4

Uppdragsutbildning vid Förvaltningshögskolan 5

Juridiska perspektiv och förvaltningskunskap 6
Allmän förvaltningsrätt – rätt ska vara rätt i offentlig sektor (7,5 hp) 6
I det offentligas tjänst – en grundkurs i förvaltningskunskap (7,5 hp) 6

Ekonomi 7
Professionell kommunal revision (7,5 hp) 7
Ekonomi för verksamhetschefer 8
Förstå nationalekonomi – hur samhällets aktörer samspelar med inslag av klassrumsexperiment 9
Sociala investeringar – framtidens styrning i välfärdssektorn? 9

Styrning 10
Tänk efter före för bättre styrning och utvärdering 10
Den öppna förvaltningen 11
Styra med upphandling 12
Upphandling och införande av system och digitala resurser för god digital arbetsmiljö 12
Tillsyn i en demokratisk och föränderlig kontext – implementering av policy (7,5 hp) 13
Tillsyn i teori och praktik (7,5 hp) 14

Hållbarhet 14
Globala hållbarhetsmål i offentliga verksamheter (7,5 hp) 14
Att leda för hållbar utveckling i offentlig verksamhet (7,5 hp) 15

Ledarskap 16
Ledarskap i offentlig sektor (7,5 hp) 16
Att leda på distans i offentlig tjänst 17
Att vara förtroendevald – de första stegen 17
Den ledande politikern – utmaningar och möjligheter för framtidens politiker 18
Styrelsearbete i offentlig ägda bolag 19

Hälso- och sjukvårdsadministration 20
Verksamhetsanalys och styrning i sjukvården (7,5 hp) 20
Hälsoekonomi (7,5 hp) 20
Etik, prioritering och resursfördelning (7,5 hp) 21

Kurser som ges inom andra program 21
Förändringsledarskap (7,5 hp) 21
Rektorsprogrammet (30 hp) 22

Välkommen att vidareutbilda dig hos oss!

Alla samhällen förändras. Offentligt anställda och privat anställda som bedriver offentligt finansierad verksamhet är i centrum för dessa förändringar. Fortbildning och kompetensutveckling, som ofta kallas livslångt lärande, blir en naturlig del i detta. Det handlar både om anpassning till förändringar och skapandet av en positiv utveckling. Samtida drivkrafter som ofta påtalas är globalisering, förändrad demografi, klimatförändringar, ny teknik inom olika områden och förändrade värderingar i samhället.

De anställdas möjligheter till fortbildning och fördjupad kompetens är avgörande för varje verksamhets kvalitet och utveckling. Behovet av professionell kunskap och återkommande insatser för att stärka anställdas kompetens har aldrig varit större.

Den kompetensutveckling som Förvaltningshögskolan bedriver är en del av universitetets tredje uppgift där aktuell forskning ska nyttiggöras inom offentlig förvaltning. Förvaltningshögskolan erbjuder fortbildning av många olika slag. Vår forskning sprids återkommande via bland annat lunchseminarier och poddradio på aktuella teman, utgivandet av rapporter, nyhetsbrev och föreläsningar samt via fortbildningsdagar där allmänheten bjuds in för att ta del av den senaste forskningen.

Utöver allt detta erbjuder Förvaltningshögskolan en bred uppsättning med uppdragsutbildningar där du som yrkesverksam har möjlighet att fördjupa din kompetens inom områden såsom ekonomi, styrning, hållbarhet och ledarskap. Våra kurser hjälper dig att förstå samhällsförändringar och hur de påverkar din yrkesroll och ditt eget arbete. Kurserna hjälper dig också att analysera olika former av organisering, styrning, finansiering och kontroll samt hur dessa former kan förändras i syfte att både anpassa och utveckla. Kort sagt, våra kurser stärker din professionella kompetens och gör dig rustad att möta samtidens utveckling.

Uppdragsutbildning vid Förvaltningshögskolan

Förvaltningshögskolan bedriver forskning och utbildning inom ämnet offentlig förvaltning. Ämnet är flervetenskapligt och kombinerar perspektiv från statsvetenskap, juridik, sociologi samt national- och företagsekonomi.

Förvaltningshögskolan har en lång tradition av uppdragsutbildningar för yrkesverksamma. Genomgående i våra uppdragsutbildningar lyfts det utmärkande med den offentliga sektorn fram. Något som ofta saknas i sedvanliga utbildningar. Förvaltningshögskolan har forskare och lärare med hög specialistkompetens inom olika områden av den offentliga förvaltningen.

Förvaltningshögskolans uppdragsutbildningar riktar sig till förtroendevalda och tjänstepersoner verksamma inom stat, kommun, region samt i offentligt ägda bolag. Kurserna kan också ge värdefull kunskap för personer i näringslivet eller den ideella sektorn som i sin yrkesroll arbetar gentemot den offentliga sektorn.

Våra kurser är forskningsbaserade och vilar därtill på en lång tradition av samarbete med offentliga organisationer på alla nivåer. Vi strävar efter att möta de önskemål och behov som finns när det kommer till kurser om offentlig förvaltning. I denna katalog presenteras Förvaltningshögskolans kursutbud. Vi erbjuder dessutom skräddarsydda utbildningar som anpassas efter beställarens behov. Förvaltningshögskolan är via Kolv-samarbetet (Kommuner och Landsting i Västsverige) en strategisk partner till Göteborgs stad, Härryda kommun, Kungälvs kommun, Lerums kommun, Lilla Edets kommun, Mölndals stad, Partille kommun, Stenungsunds kommun, Tjörns kommun, Öckerö kommun samt Västra Götalandsregionen.

Yrkesverksamma kursdeltagare

För att kunna delta i våra uppdragsutbildningar behöver du vara yrkesverksam och kursdeltagandet behöver vara förankrat hos din arbetsgivare. Uppdragsutbildningarna vid Förvaltningshögskolan är avgiftsbelagda och det är din arbetsgivare som står för kursavgiften. Du kan inte som privatperson betala kursavgiften, och deltagandet i våra uppdragsutbildningar sker alltid genom din arbetsgivare.

Skräddarsydda uppdragsutbildningar och föreläsningar

Om din organisation är intresserad av att skräddarsy en utbildning går det naturligtvis också bra. Årligen utformar och genomför Förvaltningshögskolan utbildningar anpassade till enskilda organisationers önskemål. Vi utformar allt från hela kurser till utbildningsinsatser som sträcker sig över en dag eller två, eller föreläsningar på ett tema som ni är intresserade av.

Både poänggivande och icke-poänggivande kurser

En del av Förvaltningshögskolans uppdragsutbildningar ger akademiska poäng, oftast 7,5 hp men också längre kurser förekommer. För dessa kurser gäller samma kriterier som för andra akademiska utbildningar. De regleras av en fastställd kursplan och för att du som kursdeltagare ska kunna tillgodogöra dig kurspoängen kommer du genomföra någon form av examinerande moment, till exempel skriva en rapport eller delta i seminarier.

Vid sidan av de poänggivande kurserna erbjuder Förvaltningshögskolan också kurser som inte ger några akademiska poäng. Dessa kurser är oftast kortare och ges i regel under en eller två kursdagar.

Urval och antagning

För att läsa en uppdragsutbildning krävs det att din arbetsgivare godkänner ditt deltagande. Urvalet görs genom din arbetsgivare. I övrigt krävs det inte att du gör något inträdesprov eller har ett visst betyg för att delta i våra kurser.

Vissa av våra kurser kräver däremot att du som kursdeltagare är behörig att delta i kursen genom att tidigare ha läst kurser vid något lärosäte. Men många av våra kurser är också möjliga läsa att för dig som tidigare inte har studerat på universitet eller högskola.

Anmälan och kontakt

Är du intresserad av att läsa någon av våra kurser fyller du i anmälningsformuläret på vår hemsida *https://www.gu.se/studera/hitta-utbildning/uppdragsutbildning* eller vänder dig till Oskar Svärd som är ansvarig för Förvaltningshögskolans uppdragsutbildningar. Till honom kan du också vända dig om du funderar på att beställa en anpassad utbildning till er organisation eller verksamhet. Oskar nås via e-post *oskar.svard@spa.gu.se*.

Juridiska perspektiv och förvaltningskunskap

Att arbeta som tjänsteperson i kommuner. regioner eller vid statliga myndigheter kräver god kännedom om den svenska förvaltningsmodellen och om lagar och regelverk. Förvaltningshögskolan erbjuder flera kurser inom förvaltningskunskap eller med rättsliga perspektiv på arbetet i offentlig förvaltning.

Kurserna passar dig som tidigare inte arbetat i offentlig sektor och vill ha en god introduktion till gällande regelverk och den svenska förvaltningsmodellen. Kurserna passar också för dig som redan arbetar i offentlig förvaltning och som vill hålla dig uppdaterad om de rättsliga grunderna för arbetet, ta del av ny eller förändrad lagstiftning på området eller vill öka din förståelse för den svenska förvaltningsmodellen.

Allmän förvaltningsrätt – rätt ska vara rätt i offentlig sektor (7,5 hp)

Vilka lagar och regler gäller för offentlig sektor? Hur ser de rättsliga ramarna ut för relationen mellan allmänheten och myndigheter? I den här kursen får du en övergripande introduktion till offentlig rätt; rättsystemets uppbyggnad, individers rättigheter och skyldigheter samt de juridiska ramar som det offentliga har att förhålla sig till.

Målgrupp och syfte

Kursen syftar till att ge en övergripande orientering i allmän förvaltningsrätt och ge färdigheter i de juridiska ramarna som reglerar offentlig verksamhet och som offentliga tjänstepersoner har att förhålla sig till i sin yrkesutövning. Kursen vänder sig till yrkesverksamma tjänstepersoner på alla nivåer i kommuner, regioner och statliga myndigheter.

Innehåll och upplägg

Kursen innehåller fyra delmoment. Till varje delmoment finns föreläsningar och seminarier.

Konstitutionell rätt med juridisk metod:
Denna del av kursen avser de svenska grundlagarna. Fokus riktas mot de medborgerliga fri- och rättigheterna enligt framförallt svensk rätt, även förhållandet till Europakonventionen berörs. Inom delmomentet ges även en grundläggande genomgång av juridisk metod.

Svenska domstolar och förvaltningsmyndigheter:
I denna del studeras det svenska systemet för rättsskipning och kontroll: förvaltningens verksamhet, domstolsväsendet och de övriga kontrollorganen. Inom detta delmoment fördjupas förståelsen för det statsrättsliga systemet och dess funktion.

Allmän förvaltningsrätt:
Inom den allmänna förvaltningsrätten läggs tyngdpunkten på studier av förvaltningsförfarandet enligt förvaltningslagen och förvaltningsprocesslagen.

Offentlighet och sekretess och speciell förvaltningsrätt
Inom denna del studeras tryckfrihetsförordningens samt offentlighets- och sekretesslagens bestämmelser med avseende på handlingsoffentligheten. Detta görs genom nedslag i hur skriftliga sekretessärenden kan och bör hanteras inom specifika verksamhetsområden såsom skola, vård och omsorg.

I det offentligas tjänst – en grundkurs i förvaltningskunskap (7,5 hp)

Vad särskiljer den offentliga förvaltningen från andra typer av organisationer? Vad innebär det att arbeta som tjänsteperson i förvaltningens tjänst? Vilka lagar och regler gäller? Den här kursen vänder sig till dig som arbetar inom offentlig förvaltning och tar upp de förväntningar och regelverk som du behöver känna till.

Målgrupp och syfte

Kursen riktar sig till nyanställda i offentlig sektor, eller personer som varit yrkesverksamma en tid och siktar på att ta sig an mer ansvarsfulla roller. Kursen syftar till att ge grundläggande kunskaper om hur den svenska förvaltningsmodellen är utformad, vilka lagar som styr verksamheten och hur ansvarsfördelning mellan politik och förvaltning ser ut.

Innehåll och upplägg

Kursen motsvarar fem veckors heltidsstudier utspridda över en termin (kvartsfart). Kursen innehåller föreläsningar, seminarier och diskussionsövningar och en avslutande skriftlig examinationsuppgift.
Kursen kommer att innehålla moment som behandlar:

- Det svenska statsskickets grunder
- Så styrs förvaltningen – den svenska förvaltningsmodellen
- Förvaltning i flernivåsystem – stat, kommuner och regioner
- Offentlig rätt – förvaltningslag, kommunallag, regler om offentlighet och sekretess, offentlig upphandling m.m.

Ekonomi

Förvaltningshögskolan erbjuder fler kurser för dig som arbetar med olika ekonomiuppgifter eller som vill öka din förståelse för förvaltningsekonomi eller samhällsekonomiska analyser. Det finns både introducerande och mer fördjupande kurser.

De introducerande kurserna bidrar till att förbättra möjligheten för deltagarna att delta i förvaltnings- eller samhällsekonomiskt arbete och att kommunicera med utbildade ekonomer. För dig som nyss har blivit chef inom kommun eller region fungerar *Ekonomi för verksamhetschefer* som en bra introduktion till den finansiella redovisningen och ekonomistyrningen. I kursen *Förstå nationalekonomi* presenteras grunderna i nationalekonomi och passar dig som vill få en första inblick i samhällsekonomiska frågeställningar och analyser.

Vid sidan av de mer introducerande kurserna erbjuder Förvaltningshögskolan också ekonomikurser för dig som arbetar med revision eller sociala investeringar. Kursen *Professionell kommunal revision* passar redan verksamma yrkesrevisorer och riktar sig till dig som vill fördjupa dina kunskaper om de lagar och regler som gäller för professionell kommunal revision. Kursen *Sociala investeringar* passar dig som redan arbetar med att utveckla eller administrera sociala investeringar på såväl kommunal som regional nivå.

Professionell kommunal revision (7,5 hp)

Den professionella kommunala revisionen är en vital del i att skapa en välfungerande kommunal verksamhet. Men vilka förutsättningar behövs för att uppnå en god kommunal revision? Vilka lagar och regler gäller? Den här kursen vänder sig till dig som är nyanställd inom området eller till dig med tidigare erfarenheter som vill friska upp dina kunskaper.

Målgrupp och syfte

Kursen riktar sig till yrkesrevisorer i kommuner och regioner. Syftet med kursen är att ge kunskaper om vilka lagar och regler som gäller för professionell kommunal revision.

Innehåll och upplägg

Kursen är indelad i två delar: verksamhetsrevision och finansiell revision. Till varje del finns både

föreläsningar och seminarier där forskningsresultat om revision och granskningsmetoder diskuteras. Till detta knyter vi erfarenheter av revisionens praktik.

Verksamhetsrevision:
Under den första delen av kursen behandlas verksamhetsrevision. Med avstamp i aktuell forskning och praktik diskuteras verksamhetsrevisionens möjligheter och utmaningar. Normgivningen behandlas likväl som forskning om granskningsmetoder och effekter. En utblick mot andra granskningsformer görs också i syfte att öka förståelsen och vidga perspektiven.

Finansiell revision:
Den andra delen av kursen behandlar finansiell revision. En genomgång sker av aktuell redovisningslagstiftning och den kompletterande normgivningen inom området. Vidare behandlas god ekonomisk hushållning, balanskravet och resultatutjämningsreserver, vilka är de delar som reglerar den ekonomiska förvaltningen. Aktuell forskning kommer kopplas till dessa delar för att lyfta fram hur reglerna tillämpas och tolkas i praktiken.

Ekonomi för verksamhetschefer

Nyblivna chefer inom den offentliga sektorn ställs ofta inför nya krav och utmaningar. Inte enbart ska de hantera den nya rollen som chef och ledare för personal och verksamheter, de förväntas också kunna styra och hantera verksamhetens ekonomistyrningsinstrument som budgetering och uppföljning av verksamhetens prestationer.

Målgrupp och syfte
Kursen har som syfte att ge en inblick inom det förvaltningsekonomiska området med möjlighet till en frivillig fördjupning. Kursen riktar sig i första hand till dig som för närvarande eller i framtiden kommer att ställas inför ett verksamhets- och budgetansvar. Kursen kan också ses som en möjlighet för annat chefsarbete att få en stärkt förvaltningsekonomisk grund.

Kursen syftar vidare till att stärka förståelsen för den finansiella redovisningen och ekonomistyrningen inom den offentliga sektorn. Genom detta bidrar kursen till att förbättra möjligheten för deltagarna att kommunicera med utbildade ekonomer samtidigt som man ges verktyg för att utveckla styrningen av den egna verksamheten.

Innehåll och upplägg
Kursen ges som en eller två dagar (efter överenskommelse).

Under den första dagen ges bl.a. en genomgång av:
- Grundläggande förvaltningsekonomisk terminologi
- Den finansiella redovisningens grunder
- Olika metoder för resultatmätning
- Ekonomiska ansvarsenheter
- Prestationsmätning specifikt inom offentlig sektor
- Budget som verktyg för kort- och långsiktig planering

Under dag två läggs fokus på deltagarnas erfarenheter av att verka som chef inom den offentliga sektorn. Som deltagare gör du (i förväg) en uppgift med utgångspunkt i den egna verksamheten eller erfarenheten. Denna uppgift ligger sedan till grund för en diskussion tillsammans med övriga deltagare och kursledning kring utmaningar och möjliga lösningar. Genom detta bidrar dagen till att fördjupa insikterna kring utvecklingen av den egna verksamheten.

Förstå nationalekonomi – hur samhällets aktörer samspelar

Det här är en utbildning speciellt designad för dig som vill förstå termer och ekonomiska sammanhang inom samhällsekonomin och samtidigt läsa en mycket annorlunda kurs. Parallellt som du lär dig om de olika aktörernas roller i samhällsekonomin får du spela en av aktörerna under ett klassrumsexperiment. Kursen är utformad för att passa icke-ekonomer i offentlig sektor men är också lämplig för dig som ekonom som behöver friska upp dina kunskaper i nationalekonomi. Under kursen behandlas samhällsekonomins alla aktörer och vi tittar på hur de samspelar med varandra. Detta gör att du enklare kommer kunna diskutera och förstå samhällsekonomins effekter på både din vardag och din verksamhet.

Målgrupp och syfte
Kursen ger en inblick i samhällsekonomin och dess aktörer samt hur de samspelar. Kursen riktar sig i första hand till dig som vill få en ökad förståelse för ämnet nationalekonomi. Kursens ”verktygslåda” kommer att kunna förstärka din argumentation i frågor såsom privatisering, klimatpolitik och den offentliga sektorns roll.

Innehåll och upplägg
Kursen kommer, utöver teoretiska genomgångar, till stor del att bygga på diskussion från flera klassrumsexperiment. Med klassrumsexperimenten förklaras och testas stora delar av de teorier som kursen behandlar. Syftet med experimenten är att förmedla en djupare förståelse för hur företag och hushåll beter sig på marknaden och vi får också en chans att undersöka i vilken utsträckning människor faktiskt beter sig i enlighet med teorin.

Kursen innehåller bland annat följande teman:
- Vilka faktorer ligger bakom utbud och efterfrågan på marknaden? Prissättning och marknaden som mötesplats. Förståelse för konsumenternas vilja att maximera sin nytta och producenternas vilja att maximera sin vinst.
- Olika marknadsformer och dess egenskaper. Fortsättning av prissättning på marknaden. Vilken betydelse har graden av konkurrens på marknaden? Vad menas med marknadsmisslyckande?
- I marknadsexperimenten som genomförs i kursen kommer du och dina kurskamrater både vara deltagare på marknaderna och de vetenskapliga observatörer som försöker förstå resultaten. Experimenten används för att presentera teorier eller för att klargöra aspekter som kursdeltagare vanligtvis kämpar med.

Sociala investeringar – framtidens styrning i välfärdssektorn?

Sociala investeringar har vuxit fram som en modell för finansiering och styrning av förebyggande insatser i svenska kommuner och regioner sedan 2010-talets början. Sociala investeringar är ett exempel på styrningsinnovation inom den offentliga förvaltningen där fokus riktas mot mät- och uppföljningsbarhet och där verksamhetsbeslut ska baseras på kalkyler av förväntad nytta och kostnad för såväl finansiären som för samhället i stort.

Under kursen varvas praktiknära frågeställningar med teoretiska perspektiv på organisering och styrning i välfärdssektorn. Som deltagare får du lära dig om sociala investeringar som styrmodell, vilka etablerade styrningstekniker som sociala investeringar utmanar samt vilka utmaningar och möjligheter sociala investeringar som styrmodell leder till. I syfte att skapa vidare förståelse för sociala investeringar kommer också styrmodellen relateras till närliggande styrning- och redovisningstekniker som till exempel välfärdsbokslut.

Målgrupp och syfte
Kursen vänder sig främst till dig som arbetar med att utveckla och/eller administrera sociala investeringar på såväl kommunal som regional nivå. Möjligen arbetar du idag som folkhälsostrateg, projektledare, controller, handläggare eller socialchef.

Kursens syfte är att med tydlig förankring i aktuell forskning öka förståelsen för sociala investeringar som styrmodell och organisatorisk praktik. Efter genomgången kurs förväntas deltagaren kunna redogöra för möjligheter och utmaningar förknippade med sociala investeringar och närliggande fenomen samt att kritiskt reflektera över sociala investeringar i ljuset av mer övergripande utvecklingstendenser gällande styrning i offentlig förvaltning.

Innehåll och upplägg
Under kursen behandlas olika teman och aspekter av sociala investeringar där vi med utgångspunkt i den senaste forskningen placerar sociala investeringar i en bredare kontext av utvecklingstendenser och styrningstrender inom offentlig förvaltning.

Exempel på teman som berörs i kursen är:
- New Public Management som managementtrend
- Sociala investeringar som teori
- Sociala investeringars praktik och process
- Styr- och mätbarhet av välfärdsmål

Under kursen rör vi oss mellan teori och praktik och lyfter frågor som exempelvis: Hur kan vi förstå sociala investeringar i skenet av NewPublic Management? Vilka styrningsrelaterade utmaningar uppstår i gränsöverskridande samverkan? Hur kan vi förstå kalkyler och mätbarhetens roll för strategisk verksamhetsutveckling i välfärdssektorn? Hur påverkar sociala investeringar professionernas värdesystem och autonomi?

Styrning

Förvaltningshögskolan erbjuder flera kurser som syftar till att introducera olika delar av fältet för förvaltningsstyrning. Kursen *Den öppna förvaltningen* passar alla som är intresserade av öppenhet och transparens och passar i synnerhet dig som tidigare inte arbetat i offentlig sektor och vill få ökade insikter i ett av den offentliga sektorns bärande värden – öppenhet.

I kursen *Tänka efter före* behandlas utvärderingar som styrmodell. Kursen riktar sig till dig som vill öka din förtrogenhet och färdighet i analysmetoder och modeller som gör att du i förväg kan skapa förståelse för problemen som en insats avser att lösa.

För dig som arbetar med upphandling finns två kurser att välja bland. Den ena, *Styra med upphandling*, är en kortare introduktionskurs och passar dig som nyss börjat arbeta med upphandlingsfrågor. Är du mer specifikt intresserad av att fördjupa dina kunskaper kring upphandling av digitala resurser finns kursen *Upphandling och införande av system och digitala resurser för god digital arbetsmiljö*.

Inom tillsynsområdet erbjuds också två kurser. I kursen *Tillsyn i teori och praktik* står den tillsynande tjänstepersonen i centrum och syftar till att stärka, fördjupa och utveckla din tillsynskompetens. Kursen *Tillsyn i en demokratisk och föränderlig kontex* passar dig som vill få djupare kunskaper om vad som påverkar tillsynsmyndigheters och tillsynade verksamheters implementering av offentlig politik.

Tänk efter före för bättre styrning och utvärdering

I det granskningssamhälle vi idag lever i ska allt som görs inom den offentliga sektorn följas upp, utvärderas och inspekteras i en omfattning som inte tycks ha någon gräns. Det mesta av allt detta görs i efterhand för att bedöma om den insats som är föremål för granskning implementerats på förväntat vis och lett till avsett resultat. Ofta är slutsatsen att de mål som ställts upp bara delvis eller inte alls nåtts. I förlängningen har man förmodligen inte heller kommit till rätta med de problem eller den situation som insatsen ifråga var tänkt att lösa. Inte sällan har detta slags slutsatser sin förklaring i att tillräcklig tid inte ägnats åt att analysera problemet i sig och vilka slags insatser som bäst lämpar sig att lösa det.

Målgrupp och syfte
Kursen riktar sig till dig som arbetar som utredare, utvärderare, analytiker, verksamhetsutvecklare, kvalitetssamordnare eller liknande, samt till dig som är beslutsfattare och som vill skaffa dig en ökad förtrogenhet med frågor om utformning och styrning av offentlig politik.
Målet med denna kurs är att ge deltagarna verktyg för att tänka efter före. Det handlar närmare bestämt om att få förtrogenhet och färdighet i analysmetoder och modeller som gör att de i förväg kan skapa förståelse för det problem som en insats avser att lösa, samt hur dess styrning kan utformas för att bli så effektiv som möjligt. Sådan kunskap ger kvalificerat stöd för beslutsfattande och ökar sannolikheten för framgångsrika insatser samtidigt som förutsättningarna för uppföljning och utvärdering blir bättre.

Innehåll och upplägg
Kursen omfattar fem halvdagar (ev. 7,5 hp) och bygger innehållsmässigt t på metoder för behovsanalys, programteori och programteori-analys, politiska styrmedel samt samhällsekonomiska konsekvensanalyser. Upplägget innebär kreativ problemlösning under ordnade former med hjälp av sagda metoder i förhållande till planer, program, strategier etc. för olika insatser som deltagarna själva tar med.

Den öppna förvaltningen

Vad bör du som jobbar inom offentlig förvaltning vara öppen med och på vilket sätt? Och vad måste du vara öppen med? Vilka utgångspunkter är användbara när man diskuterar och reflekterar över öppenhet och insyn i politisk verksamhet och den offentliga förvaltningen? Är öppenhet överhuvudtaget alltid önskvärt, och i så fall, till varje pris? I denna kurs närmar vi oss frågan om öppenhet och insyn i den offentliga förvaltningen från teoretiska, rättsliga och praktiska perspektiv. I dess tre delar – idé, juridik, praktik – ställs öppenhet i förhållande till effektivitet i politiskt och administrativt beslutsfattande samt i förhållande till legitimitet och förtroende hos befolkningen.

Målgrupp och syfte
Kursen riktar sig till såväl chefer som övriga anställda inom den statliga och kommunala sektorn samt till förtroendevalda som behöver ökad kunskap om öppenhetsprinciper och deras regelverk. Kursen ger också en möjlighet för annat chefsarbete att få en stärkt förvaltningsjuridisk grund.

Innehåll och upplägg
Denna kurs kan ges som en heldagskurs och består av tre delar:

Den öppna förvaltningen som idé:
I kursens första del introducerar vi den politiska och filosofiska idén om öppenhet i offentlig politik och förvaltning. Vi går igenom vad som kan menas med öppenhet i beslut och beslutsprocesser samt vilka effekter – såväl önskade som oönskade – vi kan förvänta oss av ökad öppenhet i relation till befolkning, media och granskande institutioner. Syftet är att lägga grund för en fördjupad förståelse för vad det offentliga vill åstadkomma med öppenhet och vilken nivå av öppenhet som är önskvärd i olika situationer.

Den öppna förvaltningens juridik:
Nästa fråga är vad tjänstepersoner och förtroendevalda inte bara bör, utan även måste, vara öppna kring och ge insyn i. Denna del är indelad i två avsnitt: det första behandlar handlingsoffentligheten som en del av den svenska offentlighetsprincipen. Det andra avsnittet täcker in befintliga begränsningar i denna rätt att ta del av allmänna handlingar – sekretessregleringar behandlas här från ett tillämpningsperspektiv.

Den öppna förvaltningen som praktik:
I den avslutande delen utgår vi till stor del från deltagarnas egna erfarenheter och tankar kring den öppna förvaltningen och för en integrerad diskussion om såväl politiska som juridiska och praktiska perspektiv på öppenhet.

Styra med upphandling

I Sverige upphandlar offentliga organisationer årligen varor och tjänster för cirka 800 miljarder kronor och omfattningen ökar stadigt. En sådan volym innebär stora möjligheter till påverkan av marknaden och samhället i stort. Den offentliga upphandlingen har under senare år kommit att utvecklas till ett instrument för styrning långt bortom de mål, krav och värden den traditionellt har förknippats med. Idag kan upphandling användas – och används i praktiken – som ett led i att uppnå miljö- och klimatmål, stödja hållbara leveranskedjor, ställa om till cirkulär ekonomi, främja sysselsättning för personer som står utanför arbetsmarknaden och mycket mer. Det betyder samtidigt att fler värden och kriterier integreras i upphandlingsprocesserna vid sidan om de ekonomiska, och att förhållningssätt, beteenden och organisering förändras.

Målgrupp och syfte
Kursen vänder sig i första hand till dig som är anställd i kommun, region eller statlig myndighet och som driver eller på annat vis engageras i utvecklingsfrågor knutna till upphandlingspraktiken, exempelvis chefer, projektledare, upphandlare eller hållbarhetsexperter. Kursen kan också ses som en möjlighet för dig som befinner dig i utkanten av upphandlingsverksamheten och vill lära dig mer om hur upphandling används (eller kan användas) som styrinstrument.

Kursen behandlar upphandling i offentlig förvaltning, där demokratiska, ekonomiska och juridiska perspektiv flätas samman och där särskild uppmärksamhet riktas mot hållbarhet i upphandling. Kursen syftar till att stärka förståelsen för aktuella utvecklingstendenser och den roll som upphandling spelar och kan spela i offentlig styrning och organisering. Den ger vägledning och verktyg i strategiskt utvecklingsarbete, samtidigt som den bidrar med underlag för fördjupad analys och problematisering.

Innehåll och upplägg
Kursen ges under två dagar och innehåller:
- Upphandling som förvaltningspolitiskt instrument: utgångspunkter och grundläggande begrepp
- Aktuella utvecklingstendenser och trender i den offentliga sektorns styrning
- Aktörer, roller och relationer i upphandling
- Hållbar upphandling – ambitioner, utmaningar och praktik
- Mätning, uppföljning och granskning: dilemman och vägar framåt

Upphandling och införande av system och digitala resurser för god digital arbetsmiljö

Kommuners och regioners digitaliseringssatsningar kan komma att förändra offentlig administration i grunden. Vi ser ett socio-tekniskt skifte där myndighetsutövning och arbetsuppgifter som inte tidigare varit föremål för datorisering helt eller delvis automatiseras. Skiftet möjliggörs av digitala resurser som Robotic Process Automation (RPA), Artificiell Intelligens (AI) och självlärande system (ML), upphandlade av kommuner och regioner.

Kunskapen om hur system och digitala resurser kan upphandlas och införas för att förbättra arbetsmiljön, eller upprätthålla en redan god sådan, är begränsad. Ett mål med denna kurs är att öka kunskapen om digital arbetsmiljö och vad som utmärker god beställarkompetens på området.

Målgrupp och syfte
Kursen riktar sig till dig som har ansvar för utveckling och upphandling av sådant som digitala system, digitala resurser och systemutveckling. Kursen syftar till att bidra till kompetens för att ta fram strategier för digitalisering och bedriva upphandling av system och digitala resurser i offentlig verksamhet. En särskild aspekt i upphandlingsprocessen berör frågor om att trygga en god digital arbetsmiljö.

Innehåll och upplägg
Kursen är upplagd som en endagskurs och behandlar teorier och praktiska erfarenheter av digitaliseringsprocesser i offentlig förvaltning. I fokus står problem förknippade med att utveckla strategier för utvecklingsarbete av processautomation, AI och självlärande system.

Centrala kursteman är:
- Utvecklingsarbete: Vilka politiska, organisatoriska och teknologiska förutsättningar är avgörande för att upphandla och införa digitala system i offentlig förvaltning?
- God digital arbetsmiljö: Vad avses med, och hur kan man arbeta för att skapa, en god digital arbetsmiljö i offentlig verksamhet?

Kursinnehållet bygger på kunskaper från två AFA-finansierade forskningsprojekt. Forskningen har varit praktiknära och behandlat digitalt utvecklingsarbete i kommuner. Det vill säga, hur planering, upphandling, implementering och användning av IT kan bedrivas för att skapa en god förvaltning och god arbetsmiljö i berörda verksamheter. Lärarna har erfarenhet av forskning och undervisning om utvecklingsarbete rörande digitaliseringsprocesser i offentlig förvaltning.

Tillsyn i en demokratisk och föränderlig kontext – implementering av policy (7,5 hp)

Relationen mellan verksamhetsutövare och tillsynsmyndigheter är en central del i att främja implementeringen av offentliga policyer. Dessa aktörer har olika funktioner och ansvar, men relationen dem emellan har stor betydelse för politikens konkreta utformning. Verksamhetsutövare ansvarar för att en policy faktiskt implementeras medan tillsynsmyndigheters uppdrag är att se till att verksamhetsutövarna verkligen tar detta ansvar. Den här kursen ges på avancerad nivå och innehåller en fördjupning i tillsynsarbetet och dess kontext.

Målgrupp och syfte
Kursen vänder sig till dig som är anställd vid en tillsynsmyndighet och som i ditt arbete genomför, förbereder och hanterar tillsyn. Kursen ges på avancerad nivå och syftar till att fördjupa kunskapen om faktorer som påverkar tillsynsmyndigheters och tillsynade verksamheters implementering av offentlig politik.

Innehåll och upplägg
I kursen behandlas hur samhälleliga trender, inomorganisatoriska styr- och implementeringsstrukturer samt professionellas arbetsvillkor och handlingsutrymme i granskade och granskande organisationer var för sig och i kombination kan främja och motverka att policyer genomförs. Kursen bygger på att deltagarna bidrar med sina erfarenheter och innehåller såväl föreläsningar som seminarier.

Kursen innehåller följande teman:
- Samhälls- och managementtrender som påverkar organisationers förutsättningar att implementera offentlig politik i ett flernivåsystem
- Implementeringsteori och aktuell implementeringsforskning
- Professionellas och tjänstepersoners handlingsutrymme i implementeringsprocessen

Sammantaget utgör kursens teman en kunskapsbas för att analysera och diskutera förutsättningarna att implementera offentlig politik inom kursdeltagarnas egna policyområden. Kursdeltagarna får även fördjupade kunskaper i hur professionellas handlingsutrymme i tillsyns- och tillsynade organisationer inom de egna policyområdena kan främja och motverka implementering.

Tillsyn i teori och praktik (7,5 hp)

Kursens sätter in tillsyn i ett samhällspolitiskt styrperspektiv och kursdeltagaren ges möjlighet att reflektera över tillsynsuppdraget och sin egen roll som offentlig tjänsteperson i en demokrati. De särskilda villkor som påverkar tillsynsuppgiften och tillsynsrollen lyfts fram och relateras till grundläggande förvaltningspolitiska värden.
I kursen sätts tillsyn in i ett demokratiskt- och samhällspolitiskt sammanhang. Tillsynens dubbla syfte – verksamhetsutveckling och ansvarutkrävande – problematiseras i relation till politisk effektivitet, styrning, tillsynsroller och praktiker samt relationen till de tillsynade.

Målgrupp och syfte
Kursen riktar sig till dig som arbetar med tillsyn i statliga myndigheter, regioner och kommuner, och syftar till att stärka, fördjupa och utveckla din tillsynskompetens.

Innehåll och upplägg
Kursen innefattar föreläsningar, seminarier och gruppdiskussioner. Kursen ges på kvartsfart och pågår under en termin. Den genomförs vid tre träffar om två dagar vardera. Deltagarnas tillsynskunskap och tillsynserfarenheter utgör basen för kursens interaktiva undervisningsform och ger stora möjligheter till erfarenhetsutbyte mellan tillsynare från olika tillsynsmyndigheter.
Kursen examineras genom en uppsats i vilken deltagarna reviderar en tidigare genomförd tillsynsaktivitet. Lärarna på kursen forskar och undervisar om tillsyn och andra granskningsformer.

Kursen är en forskningsbaserad och praktiknära utbildning som:
- utvecklar din förståelse för tillsynens förvaltningspolitiska grunder.
- stärker dig i rollen som tillsynande tjänsteperson.
- sätter in tillsynsuppdraget i ett samhällspolitiskt sammanhang.
- utvecklar dina färdigheter i att välja metoder och tekniker i det praktiska tillsynsarbetet.
- inbjuder till erfarenhetsutbyte med kursdeltagare med andra tillsynsuppdrag.
- tar dina kunskaper i anspråk för en aktiv undervisningsform.

Hållbarhet

Offentliga verksamheter står inför ökade krav på att leva upp till politiska mål om hållbarhet. Förvaltningshögskolan erbjuder två olika kurser inom hållbarhetsfältet. *Globala hållbarhetsmål i offentlig verksamhet* vänder sig till dig som arbetar med de globala hållbarhetsmålen och som vill få en god inblick i hur de globala målen kan brytas ner till mätbara mål i den egna verksamheten.
Kursen *Att leda för hållbar utveckling i offentlig verksamhet* är mer inriktad mot ledning av hållbarhetsabete och passar dig som arbetar med att leda hållbarhetsarbete i en verksamhet och som vill fördjupa dina kunskaper kring lagar, styrdokument och internationella överenskommelser för en ökad hållbarhet.

Globala hållbarhetsmål i offentliga verksamheter (7,5 hp)

De 17 globala hållbarhetsmålen antogs av FN i New York i september 2015. Sedan dess har arbetet börjat implementeras i medlemsländerna och på lokala nivåer i respektive land. De globala hållbarhetsmålen är uppbyggda som ett mål- och resultatstyrningssystem, med olika för- och nackdelar. I den här kursen får du som kursdeltagare en fördjupning i de globala hållbarhetsmål som utgör grunden för den omställning som samhället står inför.

Målgrupp och syfte
Kursen riktar sig till dig som på olika nivåer i en organisation arbetar med att utveckla hållbarhetsarbetet inom offentlig verksamhet. Kursen tillhandahåller en gedigen introduktion i de globala hållbarhetsmålen samt lärdomar från forskning om hållbarhetsarbete i offentlig verksamhet. Kursen lämpar sig därför både för dig som nyligen blivit ansvarig för ett hållbarhetsarbete och för dig som vill vidareutveckla sina kompetenser inom området. Kursen syftar till att ge dig som deltagare kunskaper om hur globala och övergripande mål kan brytas ner till mätbara eller beskrivbara mål i lokal verksamhet.

Innehåll och upplägg
Kursen bygger på både föreläsningar och seminarier, där såväl grundläggande kunskap om hållbarhet som forskning om hållbarhet diskuteras och analyseras.

Kursen består av tre delar:
Kursens första del utgörs av föreläsningar om de globala hållbarhetsmålen (Sustainable Development Goals, SDGs), teorier om omställning i ett flernivåsystem och hur paletten av olika styrmedel kan bidra till hållbar omställning.

Kursens andra del handlar om hur olika konkreta verksamhetsområden kan hämta stöd utifrån nationella och lokala styrdokument och budget för att trimma verksamheten i en mer hållbar riktning. Vi tar upp både strategiska och pragmatiska sätt att mäta, och även besiffringens baksidor.

Under kursens tredje del utgår deltagarna från den egna befintliga basverksamheten i en självständig uppgift. Här övar deltagarna på hur verksamhet kan ramas in i ett hållbart sammanhang, och även föreslå långsiktiga strategier för reduktion av ohållbar verksamhet eller produktion.
Grunden är att deltagare läser akademisk litteratur i ämnet, applicerar teori på egen verksamhet samt dokumenterar och argumenterar för de strategier som bedöms vara rimliga och användbara. Kursens föreläsningar ges vid tre heldagar på Förvaltningshögskolan, utspridda en gång i månaden. Två mindre övningar ges, och kursen avslutas med ett heldagsseminarium.

Att leda för hållbar utveckling i offentlig verksamhet (7,5 hp)

Offentliga verksamheter står inför ökade krav på att leva upp till politiska mål om hållbarhet. Det är nu allt viktigare att leda offentliga verksamheter mot måluppfyllelse. Men hur kan kraven om hållbarhet införlivas i såväl verksamheternas dagliga arbete som i det långsiktigt strategiska arbetet? Och kan hållbarhetsmålen stå i konflikt med andra mål för offentlig verksamhet? Den här kursen ger dig som offentlig tjänsteperson en breddad kunskap i lagar, styrdokument och internationella överenskommelser som syftar till hållbar utveckling.

Målgrupp och syfte
Kursen riktar sig till dig som har ansvar för att leda hållbarhetsarbete i offentlig verksamhet och som vill vässa dina kunskaper i att leda för hållbar utveckling inom offentlig verksamhet. Kursen tillhandahåller en introduktion i lagar, styrdokument och internationella överenskommelser för en ökad hållbarhet. Kursen syftar även till att analysera och problematisera de målkonflikter som kan uppstå mellan hållbar utveckling och tillväxt, samt vad detta innebär för offentliga verksamheter.

Innehåll och upplägg
Kursen bygger på både föreläsningar och seminarier, där såväl grundläggande kunskap som forskning om hållbarhet diskuteras och analyseras.

Kursen innehåller tre moment:
Kursen inleds med en grundläggande orientering om lagar, styrdokument och internationella överenskommelser för en ökad hållbarhet, och vi diskuterar hur detta appliceras på såväl egen verksamhet och organisation, men också om det finns nyttor för befolkningen i stort.

Kursens andra del kretsar kring hållbarhet och ekonomi, olika (hållbara) ledarskapsideal, hur kan befintliga styrfunktioner ta sikte på ökad hållbarhet, samt vilka fördelar finns att vinna (benchmarking) och till vilket pris?

Kursens tredje del lyfter hållbarhetsarbetet i den egna personalgruppen – hur görs detta på ett hanterbart sätt? Vilka interna befintliga resurser kan användas för att fokusera och kommunicera organisationens hållbarhetsarbete? Hur tas engagemang och initiativ inom personalgruppen tillvara på bästa sätt? Kursen bygger på föreläsningar med forskare och praktiker, och läsning av akademisk forskning på området. Deltagarna kommer i flera steg att reflektera över sin egen verksamhet i samspel med övriga deltagare, och kursen avslutas med ett skriftligt PM och ett heldagsseminarium. Kursens föreläsningar ges vid tre heldagar på Förvaltningshögskolan, utspridda en gång i månaden.

Ledarskap i politik och förvaltning

Såväl nya som etablerade ledare i kommuner, regioner och stat behöver kunna utföra sina uppdrag i relation till de förutsättningar som finns i just den offentliga sektorn. Behovet av välutbildade ledare m är stort. Förvaltningshögskolan ger flera ledarskapskurser som alla fokuserar på ledarskapet inom ramen för den offentliga förvaltningen.

Några av kurserna är riktade mot tjänstemannasidan i kommun, region eller stat. Dessa kurser riktar sig till dig som redan är chef eller innehar ett annat ledaruppdrag och som vill förstå hur den offentliga sektorns förutsättningar skapar såväl möjligheter som utmaningar för ditt ledarskap.

Utmärkande för offentliga organisationer är den politisk styrningen, och för att den politiska styrningen ska fungera är det viktigt att förtroendevalda politiker har en god kännedom om politikens spelregler, grundläggande lagstiftning och allmänhetens förväntningar på uppdraget. För politiker finns det kurser som introducerar arbetet som förtroendevald och ger ökade kunskaper om den offentliga sektorns uppbyggnad och styrning i Sverige. Kurserna stärker dig i din roll som förtroendevald och passar bäst om du nyligen har blivit förtroendevald politiker. Vid sidan om de mer introducerande kurserna erbjuder Förvaltningshögskolan också en kurs kring styrelsearbete i kommunala bolag som mer specifikt fokuserar på de förutsättningar och regelverk som gäller i dessa uppdrag.

Ledarskap i offentlig sektor (7,5 hp)

Vill du utvecklas i ditt ledarskap? Vill du fördjupa dig i den offentliga sektorns särprägel och lära dig om förutsättningarna för ledarskap i offentliga organisationer? Då är detta kursen för dig! Denna kurs vänder sig till dig som arbetar med ett chefs- eller ledningsuppdrag i offentlig sektor, och som vill öka din förståelse för vilka förutsättningar för ledarskap som denna kontext utgör.

Målgrupp och syfte
Generella ledarskapskurser och övergripande ledarskapslitteratur missar ofta att lyfta fram de särskilda omständigheter och utmaningar som präglar offentlig verksamhet. Syftet med den här kursen är att utveckla deltagarnas kunskap om den offentliga sektorns förutsättningar och hur dessa skapar både möjligheter och utmaningar för ledarskap. Kursen vänder sig till dig som arbetar med ledningsfrågor eller som strävar efter att bli ledare i offentlig verksamhet.

Innehåll och upplägg
Kursdeltagare får under kursens gång ta del av flera olika perspektiv på ledarskap i offentlig sektor. Kursen innehåller såväl föreläsningar som seminarier där deltagarnas unika erfarenheter av arbete inom den offentliga sektorn lyfts fram och kopplas till de insikter som kursens teman har skapat. Kursen avslutas med att deltagarna skriver en reflekterande uppgift där perspektiv från kursen appliceras på det egna arbetet.

Teman inom kursen är:
- Trender i styrning av offentlig sektor
- Att hantera ”hårda” styrningsformer i ”mjuk” verksamhet
- Utökade krav på ledare: att hantera horisontella mål
- Utmaningar i att leda professionstunga verksamheter
- Vad kommer efter New Public Management? Att leda för tillit

Inom respektive tema diskuterar vi förutsättningar för ledarskap utifrån vad vi lärt oss, och hur problem kan hanteras. Detta utvecklar förståelsen för hur den offentliga sektorn ser ut idag samt för de olika utmaningar som omgärdar ledarskapet i offentlig sektor.

Att leda på distans i offentlig tjänst

Många organisationer ställer idag höga krav på att deras medarbetare och chefer ska kunna samarbeta trots att de inte arbetar fysiskt nära varandra. Men hur gör man detta? Kanske arbetar dina medarbetare på ett aktivitetsbaserat kontor eller så finns ditt kontor en bit ifrån verksamheterna du leder? Vill du byta erfarenheter med andra och lära av forskningsbaserad kunskap? Det här är kursen för dig som vill lära dig mer om dessa frågor!

Målgrupp och syfte
Kursen riktar sig till dig som arbetar som chef eller har annat ledningsuppdrag och som helt eller delvis leder på distans i en statlig, regional eller kommunal verksamhet. Kursen syftar till att stärka och utveckla dig i ditt ledarskap på distans genom forskningsbaserade kunskaper och erfarenhetsutbyte med andra chefer och ledare i offentlig tjänst. Fokus ligger på hur du kan utvecklas i din roll och hur du kan känna trygghet med de nya kunskaperna.

Innehåll och upplägg
Kursen genomförs under en intensiv heldag med korta forskningsbaserade föreläsningar och gruppdiskussioner med utgångspunkt i både egna erfarenheter samt dilemman och vanligt förkommande frågor.

Efter genomgången kurs har du som deltagare mer kunskap om:
- De specifika förutsättningarna som ledarskap på distans innebär, samt vad forskningen visat om för- och nackdelar av sådant ledarskap
- Hur man som ledare på distans kan främja kommunikation, samarbete och kreativitet
- Hur man som ledare på distans kan balansera mellan tillit och kontroll och vara det stöd som medarbetare behöver.

Utgångspunkten är kursens fokusområden och dess förutsättningar för ledarskapet, samarbete och kreativitet samt balansgången mellan tillit och kontroll. Lärarna på kursen har lång erfarenhet av undervisning om ledarskap på Förvaltningshögskolans grundutbildningsprogram i offentlig förvaltning samt på uppdragsutbildningar riktade till chefer på olika nivåer inom offentlig sektor.

Att vara förtroendevald – de första stegen

Vart fjärde år är det val i Sverige, och omkring 36 800 personer var förtroendevalda i svenska kommuner och landsting år 2015. Huvuddelen av dessa är fritidspolitiker. För nyvalda förtroendevalda och ersättare är det mycket betydelsefullt att få en god introduktion till politikens spelregler, grundläggande lagstiftning och allmänhetens förväntningar på uppdraget. Förvaltningshögskolans introduktion kompletterar den utbildning som ofta ges inom politiska partier, detta då vi inte i samma utsträckning fokuserar på ideologi, partiprogram och strategier.

Målgrupp och syfte
Kursen vänder sig främst till dig som är nyvald politiker, men även till dig som inte har fått denna breda introduktion tidigare. Även ersättare som kommer in under pågående period genom fyllnadsval kan anmäla sig till kursen.

Innehåll och upplägg
På denna kurs läggs den juridiska grunden utifrån Regeringsformen, Riksdagsordningen, Förvaltningslagen, Kommunallagen, Offentlighets- och sekretesslagen, Vallagen m.m. Vi lär oss även mer om kommunens eller regionens budgetcykel, den politiska årscykeln och relationen till väljarna över mandatperiodens olika faser. På kursen deltar föreläsare med lång erfarenhet från nationell, regional och kommunal politik, liksom forskare.

Kursen ger dig som deltagare:
- Kännedom om regeringsformen, riksdagsordningen, hur en lag stiftas, policyprocessen
- Kännedom om kommunallagen och annan obligatorisk lagstiftning
- Insikter i vad kommunen måste göra, kan göra och inte får göra
- Grundläggande kännedom om offentlighets- och sekretesslagstiftningen, meddelarfrihet, offentlig verksamhetsgranskning och uppföljning
- Kunskaper om kommunens årscykel, både inåt (budget och verksamhetsuppföljning) och utåt (väljarna).
- Kunskaper om vallagen och kommunens och partiernas ansvar i relation till denna.

Målet är att varje deltagare ska få en bredare syn på sin egen roll och handlingsmöjligheter, men också att se rollens relation till det större politiska systemet. Grunden är att deltagare läser akademisk litteratur i ämnet, lagtexter och fallbeskrivningar, och applicerar dessa på den egna organisationen och politiska rollen. Kursen bygger på föreläsningar under fyra heldagar på Förvaltningshögskolan.

Den ledande politikern – utmaningar och möjligheter för framtidens politiker

Politiskt förtroendevalda på ledande positioner arbetar på flera arenor och gentemot flera grupper samtidigt. Det finns höga förväntningar på att leda och samarbeta med kollegor inom det egna partiet, att möta politiker från andra partier och skapa samarbetsmöjligheter, att representera och bemöta medborgare och intressegrupper. Samtidigt ställs det höga krav på att leda förvaltningens verksamhet. Att verka på så många arenor samtidigt skapar särskilda utmaningar.

I den här kursen ges du som deltagare en fördjupad förståelse för den egna organisationen, din egen roll och vilka utmaningar och förutsättningar som påverkar relationen till andra aktörer.

Målgrupp och syfte
Den här kursen riktar sig till dig som är förtroendevald i ledande position eller till dig som har tidigare erfarenhet av politiskt arbete och som nu vill ta nästa steg i att utveckla dig som ledare. Kursen är en fortsättningskurs vars fokus är på problematisering och reflektion utifrån såväl forskningsresultat som utifrån den egna erfarenheten. I kursen lyfts deltagarnas unika erfarenheter fram och diskuteras utifrån perspektiv från forskningen, och på så vis skapas goda möjligheter för utveckling av det egna politiska arbetet.

Innehåll och upplägg
Kursen består av föreläsningar med forskare specialiserade på studier av kommuner och regioner. En viktig del i kursen är seminarier där kursdeltagarnas egna erfarenheter diskuteras utifrån de perspektiv och lärdomar som finns inom forskningen.

I kursen ingår följande teman:
- Politiskt ledarskap i teori och praktik (de olika kontaktytorna: medborgare, förvaltningen, egna partiet, andra partier)
- Relationen mellan politiker och tjänstepersoner
- Statens styrning av kommuner/regioner och det kommunala självstyret
- Fördjupad förvaltningsrätt (kommunallagen, förvaltningslagen, offentlighetsprincipen, offentlig sekretess, m.m.)
- Att styra med ekonomi och mål – förutsättningar och utmaningar
- Styrelsearbete i offentligt ägda bolag

Styrelsearbete i offentligt ägda bolag

Mycket offentlig verksamhet bedrivs idag i bolagsform, en organisationsform som innebär särskilda utmaningar. Inte minst för ledamöterna i bolagens styrelser. Men vad särskiljer ett bolag från en förvaltning? Vilka juridiska ramverk är det som omger offentligt ägda bolag? Och hur påverkar dessa möjligheten att styra bolaget?

Målgrupp och syfte
Kursen riktar sig till dig som arbetar med bolagsstyrning och styrelsearbete i kommunala eller landstingsägda bolag. Kursen passar dig som är aktiv styrelseledamot, representerar ägaren eller på annat sätt arbetar med styrning av kommunala- och landstingsägda bolag. Kursen är forskningsbaserad och belyser det konkreta styrelsearbetet utifrån forskningsresultat och teorier om styrelsearbete.

Innehåll och upplägg
Kursen innehåller föreläsningar och seminarier där aktuell forskning om bolagsarbete kopplas samman med praktiska erfarenheter.

Kursen innehåller fyra teman:

Det kommunala styrelsearbetes sammanhang
Här fokuserar vi på bolagens unika förutsättningar och de utmaningar som finns för styrning av bolag med en kommun eller region som ägare. Den första delen av kursen innehåller en genomgång av det aktuella forskningsfältet, grunderna för bolagsstyrning och det offentligt äga bolagets unika förutsättningar och omgivning.

Styrelsearbetet och de juridiska ramarna
I kursens andra del kommer de viktigaste lagarna och reglerna att gås igenom och relateras till varandra. Fokus i denna del ligger på den enskilde styrelseledamotens ansvar, men också på hur styrelsen som kollektiv hantera olika föreskrifter i det konkreta styrelsearbetet.

Styrelsens funktioner och samspel med andra aktörer
I kursens tredje del står styrelsens olika funktioner i centrum, och styrelsens arbete diskuteras utifrån samspelet med aktörer i styrelsen omgivning. Ägarrollen och förutsättningarna för styrning gås också igenom, bland annat utifrån ägardirektiv och bolagsordning.

Styrelsearbetet och samspelet mellan ledamöterna
Kursen avslutas med en fjärde del där själva samspelet mellan ledamöterna gås igenom. Här diskuteras styrelsens sammansättning och rollfördelning, styrelsens arbetsformer och ordförandens ansvar.

Hälso- och sjukvårdsadministration

Dagens moderna hälso- och sjukvård ställer stora krav på styrning, ledning och administration. Ständigt närvarande frågor om prioriteringar, resursfördelning och etiska överväganden behöver hanteras av hälso- och sjukvårdens anställda. Samtidigt skapar samhällsutvecklingen nya förutsättningar med behov av fortbildning och vidareutveckling inom nya områden som följd.

Förvaltningshögskolans kurser inom området för hälso- och sjukvårdsadministration ger dig som är yrkesverksam inom denna sektor möjlighet att fördjupa dina kunskaper i flera olika kurser. Är du intresserad av att utveckla dina färdigheter kring ekonomi och styrning finns kursen *Verksamhetsanalys och styrning i sjukvården*. Kursen *Hälsoekonomi* har ett samhällsekonomiskt perspektiv och fokuserar på sambandet mellan ekonomi, sjukvård och hälsa. Vill du fördjupa din förståelse för de i hälso- och sjukvården ständigt närvarande etiska frågorna finns kursen *Etik, prioritering och resursfördelning*.

Verksamhetsanalys och styrning i sjukvården (7,5 hp)

Kursen behandlar verksamhetsstyrning med fokus på sjukvården. Under kursen förs resonemang om hur verksamheter inom hälso- och sjukvårdsorganisationer kan mätas och analyseras.

Målgrupp och syfte

Kursen vänder sig till dig som redan är yrkesverksam inom hälso- och sjukvården och som är intresserad av att arbeta med verksamhetsstyrning. Kursen passar dig som vill få en ökad förståelse för de specifika förutsättningar som finns för att genomföra verksamhetsstyrning inom hälso- och sjukvård.

Innehåll och upplägg

Kursen inleds med en översikt om forskning kring ekonomi- och verksamhetsstyrning. Därefter görs en fördjupning av styrmodeller med fokus på New Public Management.
Nästa moment behandlas sjukvårdsorganisationen i ett ekonomiskt sammanhang. Resonemang förs kring ansvarsrelationer i en decentraliserad resultatstyrd sjukvårdsorganisation och tillämpningar av internredovisning samt resursfördelningsmodeller. I ett tredje moment diskuteras modeller och begrepp kring effektivitetsmätning samt dess problem.
Kursen avslutas med att behandla metoder kring processorientering. Under detta moment resonerar vi kring verksamhetsanalys utifrån processflöden i sjukvården kopplat logistik och resursanvändning. I det senare momentet fördjupas kalkyler som beslutsunderlag med avseende på verksamhetsutförande och verksamhetsvolymer samt kostnadskontroll.

Hälsoekonomi (7,5 hp)

Kursen behandlar sambandet mellan ekonomi, sjukvård och hälsa. Därefter studeras grunder i samhällsekonomi, speciellt mikroekonomiska begrepp och modeller. Efter detta moment behandlas användningen av samhällsekonomiska kalkyler inom hälso- och sjukvården. Kursen avslutas med en genomgång av de viktigaste regleringsekonomiska verktyg som är relevanta för hälso- och sjukvården.

Målgrupp och syfte

Kursen vänder sig till dig som redan arbetar inom hälso- och sjukvården med ekonomiska uppgifter och som är intresserad av att utveckla dina färdigheter i att genomföra samhällsekonomiska kalkyler.

Innehåll och upplägg

Kursen ges på kvartsfar under en termin. Undervisningen ges av erfarna lärare och består av föreläsningar och seminarier där du som kursdeltagare ges möjlighet att utifrån aktuell forskning reflektera kring dina egna erfarenheter från att arbeta med ekonomi inom hälso- och sjukvården.

Under kursen kommer du ges möjligheter att:

- Öka din förståelse för grundläggande begrepp i mikroekonomi.
- Stärka din förståelse för utgångspunkter i samhällsekonomi.
- Öka din förståelse för grundläggande principer inom välfärdsekonomi, speciellt när det gäller tillämpning inom hälso- och sjukvården.
- Träna dina färdigheter i tillämpningen av ekonomiska verktyg och metoder inom hälso- och sjukvården

Etik, prioritering och resursfördelning (7,5 hp)

Kursen behandlar etiska problem i människovårdande organisationer. Här behandlas bland annat utilitarism och nyttotänkande, pliktetik och rättighetsetik samt dygd- och omsorgsetik. Etik och ekonomi jämförs med rättsliga principer och regleringar inom hälso- och sjukvårdsstyrning. Resursfördelning analyseras på ett grundläggande sätt utifrån en ekonomisk och hälsopolitisk utgångspunkt.

Målgrupp och syfte

Kursen vänder sig till dig som redan är yrkesverksam inom hälso- och sjukvården och arbetar med ekonomi, kommunikation, projektledning, personalfrågor eller andra administrativa uppgifter.

Innehåll och upplägg

Kursen bedrivs på kvartsfart under en termin. Undervisningen består föreläsningar och seminarier som på olika sätt ger dig möjlighet att reflektera över etiska problem i människovårdande organisationer.
Under kursen kommer du ges möjligheter att:

- Utveckla dina förmågor att analysera valsituationer inom hälso- och sjukvårdens policy med speciell fokus på användning av etiska, rättsliga och ekonomiska principer.
- Öka din förstå för hälsopolitiska överväganden när det gäller tillämpning av effektivitets- och rättviseprinciper vid resursfördelning inom hälso- och sjukvården.
- Stärka dina förmågor i att analysera problem inom hälso- och sjukvården som kräver olika typer av prioriteringar.

Kurser som ges inom andra program

Utöver Förvaltningshögskolans egna uppdragsutbildningar ansvarar institutionen för kurser inom ramen för andra utbildningsprogram. Dessa kurser ges som uppdragsutbildningar vid andra institutioner på universitetet.

Förändringsledarskap (15 hp)

Förändringsledarskap är en del av ledarskapsprogrammet Ledarskap i offentlig verksamhet som är förlagt till Handelshögskolan vid Göteborgs universitet, men som bedrivs i samverkan mellan flera institutioner. Programmet består av flera delkurser och vänder sig till chefer på alla nivåer. Programmet har tagits fram i samarbete mellan Göteborgs Universitet, Göteborgs stad och Västra Götalandsregionen. Du kan välja att genomföra delkurserna separat eller kombinera kurserna till en magister- eller masterexamen i ämnet Ledarskap i offentlig verksamhet (LiOV). Ytterligare information kring programmet och kursen Förändringsledarskap hittar du på: https://www.guexed.com/custom-programmes/ledarskap-i-offentlig-verksamhet/

Rektorsprogrammet (30 hp)

Rektorsutbildningen vid Göteborgs universitet är förlagt till Institutionen för pedagogik och specialpedagogik, men bedrivs i samverkan med flera andra institutioner varav Förvaltningshögskolan är en.

Rektorsprogrammet är en befattningsutbildning på akademisk nivå, som omfattar 30 högskolepoäng och behandlar de tre områdena *Skoljuridik och myndighetsutövning*, *Styrning, ledning och kvalitet* samt *Skolledarskap*. Syftet med utbildningen är att ge nya kunskaper, skapa nätverk och sätta igång utvecklingsprocesser. Förvaltningshögskolan deltar med kursansvariga och föreläsare på flera av kurserna inom rektorsprogrammet. Ytterligare information om rektorsprogrammet hittar du på: https://www.gu.se/studera/hitta-utbildning/rektorsprogrammet.

För frågor och mer information om våra uppdragsutbildningar, kontakta *oskar.svard@spa.gu.se* eller gå in på *https://www.gu.se/studera/hitta-utbildning/uppdragsutbildning*

Förvaltningshögskolan
Sprängkullsgatan 19
411 23
Göteborg

www.gu.se/forvaltningshogskolan
www.gu.se/studera/hitta-utbildning/uppdragsutbildning

GÖTEBORGS UNIVERSITET